

B. 25.

29
CVM
SERENISSIMI POTENTISSIMIQVE
PRINCIPIIS AC DOMINI DOMINI

FRIDERICI

REGIS BORVSSIAE MAR-
CHIONIS BRANDENBVRGICI S. ROM.

IMP. ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVPREMI PRIN-
CIPIS ARAVSIONENSIS AC NEOCASTRENSIS DVCIS MAGDE-
BVRGI CLIVIAE IVLIACI MONTIVM STETINI POMERANIAE
CASSVBIORVM VINIDORVM MECKLENBVRGI ET IN SILESIA
CROSNAE BVRGGRAVII NORIMBERGENSIS PRINCIPIS HALBERSTADII MIN-
DAE CAMINI VANDALIAE SVRINI RACEBVRGI ET MEVRSAE COMITIS HO-
HENSTEINI TECKLENBVRGI LINGAE SVRINI BVRAE ET LEERDAMI MAR-
CHIONIS VEHRAE ET VLISSINGAE DYNASTAE IN RAVENSTEIN TER-
RISQVE ROSTOCHII STARGARDAE IN LAVENBVRG
BVTOW ARLAY ET BREDA CETERA

REGIS ET DOMINI SVI MVLTO

CLEMENTISSIMI

NATALIS LII

FELICI SIDERE IV. IDVS IVLIAS ADFVLGERET

ACADEMIAE FRIDERICIANAE

PVBLLICO NOMINE

DEMISSISSIME SVBTECTISSIMEQVE

HVNC PANEGYRICVM

DIXIT

NICOLAVS HIERONYMVS GVNDLINGIVS

SACRI TRIBVNALIS QVOD IN DVCATV EST MAGDEBVR-

GICO CONSILIARIVS ELOQVENTIAE

ET ANTIQVIT. PROFESS. ORD.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Litteris CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typ.

MDCCCXVIII

SERENISSIMI POTENTISSIMIQUE
 DOMINI DOMINUS
FRIEDERICI
 REGIS BORUSSIAE MAR-
 CHIONIS BRANDEBURGICI S. ROM-
 ANE IMPERII ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVEVICI PRINCI-
 PIS ARCHIEPISCOPI AC THEOLOGASTRISSIMI DUCIS MAGDE-
 BURGICI CIVITATIS METROPOLITANI S. ROMANAE IMPERII
 CASARII PALATINI ARCHIEPISCOPI ET IN SILESIA
 GEORGAE PAVLOVICI NORVICHENSIS PRINCIPIS HEREDITARIIS
 DUCIS CAMBRIAE ADALAE EVERINI RACERVOI ET MEXICAE COMITIS NO-
 HENTINI GENTILIS CIVITATIS SERRINI SVB REGIS BRANDEBURGICI MAR-
 CHIONIS VENERABE ET VIGISSIME DIGNITATE IN LAVANSTETTER
 LITTE KÖNIGLICHEN SCHAFFENHAEUSEN IN LAVANSTETTER
 BYTOW ARCHA ET ARCHA CETERA

REGIS ET DOMINI SUI MAJESTATI

NATALIIS III

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
 PUBLICO NOMINE

EVINC PANGYRICVM

NICHOLAVS HIERONYMVS GVDLINGIVS
 SACRI TRIBVNALIS QVOD IN DVCATV EST MAGDEBVR-
 GICO PRAESIDENTIARY ET QVONDAM FRIDERICI
 ET ANTIQVIT PROFESSOR ORD

HALLAE MAGDEBVRGICAE
 LITTE RIS CHRISTIANI HENCKELII Acad Typ
 MDCCCLXXII

Quum multa mala in res huma-
nas inuehat Principum libido ac
ambitio, & rerum publicarum
conuersiones, imperiorumque
maximorum ruinae, & funestissimae clades il-
lorum saepe culpa oriantur, & excitentur: eo
magis sane isti a nobis videntur esse laudandi,
qui vitae suae consilia ad exactissimam prudentia-

A

tia

tiae normam dirigunt, omnesque actiones verae virtutis perfectique officii ratione metiuntur. Neque enim praestabilius, aut pulchrius a Deo munus obtingere mortalibus potest, quam castus, sanctus, prouidus, iustus, atque magnanimus Rex, cuius spiritum tot hominum millia trahunt; cuiusque exemplo integrae nationes ac gentes ad sempiternae laudis gloriam indipiscendam ardore incredibili inflammantur. De cuius generis Heroe, si ad populum verba sunt facienda, eadem palam merito dicuntur, quae loquimur secreto; non metus exprimit voces ab animi nostri sententia diuersas; nec adulationis quaedam species verecundis auribus sese insinuat: constat potius sua orationi fides, libertas, veritas, nec ingenium adhibendum est multiplex, atque acutum ad pallianda facta, quae virtutis quoddam praemium suo iure flagitant, & eminentem decoris atque dignitatis pulchritudinem gremio suo luculentissime complectuntur. Hoc Plinii solatium erat, cum laudaret Traianum Imperatorem optimum; haec nostra fiducia est, & inuicta spes, dum impensioribus verbis extollimus FRIDERICUM REGEM nostrum sanctissimum, omnibusque virtutibus ornatissimum, a quo rectoris vitae disciplina

plina haurienda est, unde leges accipiendæ, iudicia postulanda, & modestiæ, æquitatis, alique animi ornamenta, atque documenta velut e perenni, ac limpidissimo fonte inter bonorum omnium plausus, atque gaudia sunt petenda, ac deriuanda. Succurrant igitur alii accersitis laudibus inopiæ nominis eorum, quos extollunt; & paupertatem rerum præclare gestarum variis pigmentis illinant, colorumque facis adumbrent. Nostri REGIS magnitudo emendicatum eiusmodi sermonem nec expectat, nec expetit; nec adsentatorum fictas artes in tanti splendoris abundantia desiderat. Suppetunt nobis ad dicendum tam multa, tam illustria, tam in omni laudis genere excellentia, vt verendum sit, ne pauciora pro re, quam plura proferantur. Et vereor autem ipse, vt digne sim exsecuturus id, quod mihi demandatum est officii; præsertim cum maiores me circumstant virtutes, quam vt concipere illas possim, non dicam exprimere. Neque enim singularis probitatis exempla ferunt, vt præceps superbia occupet animum, aut effrenata quædam luxuria, aut infinita pecuniæ cupiditas mentem perturbet; iustitia, æquitas, mansuetudo, religio, beneficentia, fortitudo, gloria immortalis hic pri-

mas obtinent, & fulgore suo quorumcunque oculos in hanc morum elegantiam intuentium mirifice præstringunt. Quamobrem saltem quoad potero, imposito ab illis muneri, quorum auctoritas apud me plurimum valet, satisfaciam; ne natalis PRINCIPI & Academiae nostræ augustissimus sine publicæ lætitiæ testimonio præterlabatur, & tacitus gaudii, votorumque consensus manifesta reipublicæ nostræ litterariæ acclamatione destituatur, atque priuetur. Vestrum est, Patres Conscripti, ut in agendis gratiis, quas publico nomine FRIDERICO, Domino nostro indulgentissimo hodie persoluo, sitis primi; qui in illis accipiendis non fuistis secundi. Tu vero studiosa iuuentus, spes patriæ, gloria posteritatis, in præclarissimarum virtutum commemoratione paulisper hæreas, manesque defixa, ut attente cognoscas beneficiorum illorum cumulum, quæ in te sunt effusa, quorumque præsidio in altum eniteris, & relictis infirmis, fluxis, atque commutabilibus ad vitam beatam, olimque felicissimam contendis.

Qui falsam laudis viam ineunt Alexandri & Cæsaris virtutes commendant, illosque verbis ac oratione ita depingunt, ut crederes,
pri-

primum innumerabiles orbis terrarum nationes a morum feritate ad humanitatis cultum imperii sui mansuetudine, & lenitate traduxisse: alterum vero in eorum numero esse collocandum; quorum imperium, ut omni iuris specie exolitum; ita etiam prona imitatione sit exprimendum. Sed deprehendent facile, qui rationes suas rite subducunt, Alexandrum, quem omnes appellant Magnum, latronem fuisse gentium, oppressorem innocentiae, sui-que aevi flagellum, qui quamquam votis expetiisset, ut immortalitati consecratus Iouis filius diceretur, eaque ratione coleretur, non alia tamen via ad tumulum descendit, quam quae latronibus, ac generis humani euerforibus a supremi Numinis providentia sapientissime est destinata. Veneno enim perita Ducibus suis propinato, qui amplissima spolia, nulla eiusdem stirpis ratione habita, inter se diviserunt, & internecinis odiis coortis se ipsos tandem mutuis cladibus confecerunt. Cælarum vero non nisi adulatorum turba, & insipientium cohors in bonorum principum classem reponet, quippe quem meliori iure tyrannum dicimus, ut alias astutum, subtilem, in speciem clementem atque benignum, felicem etiam in occupanda reipublica libertate, sub-

THEMIS

B

iugan-

iugandoque orbe Romano. Nam si tyrannus
est, qui inuitis imperii iugum imponit, qui
non populi utilitatem præcipue, sed propria
dominationis splendorem respicit; quomo-
do tyranni titulum euitabit is, qui repu-
blicam temeritate, atque amentia pertur-
bavit, veteres magistratus exstinxit, obniten-
tibus insidias parauit, vt sic tandem omnibus
præfidiis publicæ libertatis per summum sce-
lus ereptis ipse solus in republica dominare-
tur? Nos autem in hoc loco non de oppressore,
aut tyranno, sed REGE differimus; qui quam-
quam legibus solutus sit, leges tamen sanctas
habet, earum mentem intuetur, illarum san-
ctionibus obligatur; studia laudis & dignitatis
excitat, omnesque flagitiorum labe a republi-
ca summa contentione propulsat. Loquor con-
fidentius FRIDERICE, & TE Princeps
maxime, ac potentissime publice nomino, vt
TE, qui amor es, atque delictum generis hu-
mani ab Alexandro & Cæsare distinguant o-
mnes, quibus bonorum odium etiam post ci-
neres incumbit, funestoque exitu effusoque
sanguine, sic dispensantibus olim fatis, paren-
tatum est. At fateor, sæpe mihi in mentem
venit admirari, quid sit illud, quod impellat
tantam hominum copiam, vt TE omnes
ament,

amant, TIBI obsequantur, TIBI obtemperant,
ex TVO vultu pendeant, & denique TE, velut
Dei administrum venerentur, ac colant?
Quaecumque enim iter facis, cuncti cuncta bo-
na promittunt, manus in caelos eleuant, & fau-
stis acclamationibus pueri, viri, senes, vir-
gines, atque mulieres studium suum apertissi-
me demonstrant. Quod cum non semel, sed
frequenter, non raro, sed fere semper, nec in v-
no populo, sed in omnibus obseruetur, sane tan-
ti amoris causa, tantæque venerationis origo-
folicitius nobis exploranda est, ac indaganda
diligentius. Qui temere iudicant, imperium
forte allegabunt, & opes summas, quibus ex-
ornatus splendescas, quibusque præcellens
multitudinis excites studium singulare. Sed
iudicant, vt dixi, temere, ac præcipitanter.
Non enim Regis illustris species, quam non
præsentem tantum, sed etiam absentem admi-
rantur, ex imperio pender, aut munere, quod
diuinitus ei permissum est. Quod si enim hoc
totius honestatis regiae causam contineret,
qui factum est, quæso, vt Tiberius, vt Cali-
gula, vt Nero, vt Commodus nullum ex im-
perio decus sint adsecuti, sed omnes sceleris
infamia conflagrauerint, conflagentque ho-
dientum? Restat igitur, vt dicamus, id quod

TE amabilem, quod dulcem, quod admirandum
facit, non esse extra TE, sed in TE ipso collocan-
dum. Nihil profecto indignius est Tua Maieſta-
te, TE non propter TE, sed propter opes Tuas in
celebritate verſari. Sint TIBI magnificæ vestes,
pulcrorum torquium, gemmarumque ſit abun-
dantia; fulgentes etiam & inſtratae margaritis
fellæ ſint pulcræ; ſint exercitus fortes, ſint Du-
ces lectiſſimi, ſint auorum, proauorumque ima-
gines nobiliſſimæ; ſubſint TIBI late patentes re-
giones, integræ nationes Tuis ſcep̄tris pareant;
ſit potentia ampliſſimis terminis deſcripta;
ſint omnia, quæ oculis cernimus venuſta, ex-
cellentia, magna: an pietatis calorem, an amo-
ris quoddam quaſi incendium his caducis &
perituris bonis credat aliquis iri excitatum?
vt in diſcrimen inferant vitam ſubiecti? vt
mortem appetant proniſſimi? vt tanta con-
ſenſione ad honorem vni homini deferendum
accurrant omnes? vt laudent, vt certent of-
ficiis: & vitam & ſalutem optimam publice
apprecentur priuatimque? Et non putem
Auditores. Habet aliquid auguſtius FRI-
DERICVS REX noſter longe clementiſ-
ſimus, habet ſplendidius quidpiam, atque il-
luſtrius: poſſidet ingenium mirabile; indo-
lem ad virtutem plane regiam; in eſt Ei ſapientia

tia, quæ dissipata coniungit, disrupta con-
glutinat, omniaque lege & ordine temperat,
& amplitudine diuinæ cuiusdam suauitatis læ-
tificat. Illa pars in qua summa decoris appe-
titio viget, tantam ei dignitatis pulcritudinem
fufcitauit; amoris adeo eminentis flammam
euocauit; tot monumenta ære perenniora
exstruxit; tot vota, tot bona verba coniunxit;
tot triumphos & victorias ei conciliauit. Dies
nos deficeret, AVGVSTE, si præclarissima fa-
cta, quibus a vitæ, ac imperii Tui ortu enituiſti,
vellemus percurrere; aut quæ tantum eximia,
& singularia fuerint, enarrare. Proximus an-
nus solus largam nobis materiam dicendi ſup-
peditat, ac ampliffimum orationi noſtræ cir-
culum deſcribit. Viximus enim ſub principa-
tu cum æqualiter librato, tum adminiſtrato fir-
miter: atque ita viximus, vt pax, libertas,
omnium bonorum affluentia, & ſecuritas ple-
na manu nobis obtigerit. Quis enim vniquam
maiorẽ diligentiam vidit adhibitam in ſuble-
uandis egenis, in protegendis exſulibus, in
ſacris ædibus exſtruendis, in rebus diuinis ri-
te peragendis, in ſcleribus improborum ho-
minum vlcifcendis, in vera religione propa-
ganda, atque vindicanda? Opera Tua effe-
ctum eſt, REX maxime, vt innumerabilis mul-
titu-

tolob

C

titu-

titudo non tantum in Palatinis, sed etiam ali-
is terris animum a superstitione liberum ac im-
munem conseruauerit, ac pristinae religionis,
veritatisque antiquae instituta retinuerit. In
qua laude cum tam praecclare excellueris, ex-
cellasque perpetuo, non est sane mirum, si
aliarum virtutum gloria circumfluas, cum hanc
vnam, e qua reliquae omnes velut e capite ori-
untur, fueris studiosissime complexus. Haec
enim facit, vt singularis iustitiae praesidio to-
tam rempublicam incolumem ab omni vitio-
rum iniuria praestes, vt tumores patriae fluen-
tes disciplinae seueritate deuincias, ensisque
adhibeas & flammam, vbi opus est, ne pars sin-
cera contagione inficiatur, & infecta tabescat:
ac benignitate rursus, & moderatione utaris,
vbi infirmitatis humanae ratio habenda est; &
paruis peccatis venia commodanda, nec poe-
na semper, sed poenitentia est admittenda.
In quo temperamento cum plane admirabilis
mihi videaris, haud tamen scio, an sit aliquod
firmius, & praeclearius eo, quod nuper cum
omnium admiratione ostendisti. Dicam cla-
rius, vt intelligant cuncti, quam sis sapiens,
& magnanimus, quam in omni vita modera-
tus: quam TE nulla perturbatio quatiat, nul-
lus motus de statu deiiciat, nulla cupiditas, ac
dolor

dolor labefactet. Nostis enim, o mei, quanto plausu, quantoque gratulationum apparatu excepta sit a Deo data soboles, soboles FRIDERICI WILHELMI, filii REGI nostro quam simillimi, leætissimæque CONIVGIS Guelphorum luminibus exsplendescētis, sanguine prognata, quam AVRIACI Principis nomine non sine futuræ magnitudinis præfatio condecorauimus omnes, suspeximus omnes, dileximus cuncti. Sed nostis etiam quam repente inter tot gentium populorumque desideria cœlis iterum recepta sit spes nostra, flagrantissimis & supplicibus bonorum omnium precibus expetita: delictum orbis, & maioris longe expectationis propago. Diximus enim apud nos, ac iterato diximus: HIC paternos exhibebit atros, maternosque: HIC Hohenzolleranæ ac Guelphicæ stirpis decora cum Nassouiorum & Arausionensium Principum tropæis coniunget: in hoc eminentissimi BORVSSICÆ domus maiores reuiuifcent, in quibus GEORGIVS WILHELMVS effecit ne uinceremur; FRIDERICVS WILHELMVS ut uinceremur; & FRIDERICVS Rex noster indulgentissimus ut plane superiores & inexsuperabiles simus. Sed dum ita diximus, ea que ratione cogitauimus, dolores nostri, quos inopina-

2891

C 2

tus

tus PRINCIPIS tenelli discessus euocauit, non
tam imminuti sunt, quam aucti, nec tam
leniti, quam acerbiores redditi. Maiorienim
luctu prosequimur id, quod illustre fuit, quod
excellens fuit, quod optima spe plenum fuit.
Obstupuimus itaque dum illam formidolosam
mortis speciem animaduertimus; discurremus
anxi; mœstitiæ fere succubimus; titubauimus,
trepidauimus. REX autem noster, qui Deum
suspicit magnitudine immensum, splendore cla-
rissimum, constantia & stabilitate firmissimum,
nec titubauit nimium, nec tristitiæ præter mo-
dum indulgit; sed diuinæ potius moderationis
& constantiæ imaginem expressit; sed nego-
tia pro solatiis accepit; sed leuamentum e
complexu reipublicæ petiit; sed effusum in la-
erimas senatum, victo gemitu, virili, ac vere re-
gia oratione erexit. Tantum potest animus
omnium virtutum opibus egregie cultus, ra-
tio cœlesti luce collustrata, pura, acris, vicens,
& contra omnes fortunæ impetus validis præ-
fidiis munita. Quid ergo mirum, PRINCEPS
inuicte, si sapientiæ Tuæ fama commotæ gen-
tes, certatim alliciantur ad TE amandum;
TV quæ eam formam induas, quam omnes co-
lant, admirentur, ac immortalis laude celebra-
ntes sibi expetant, suisque; vt leni eos imperio
regas,

regas, & summum illud ingenium, illam naturam ad res maximas strenue gerendas aptam & habilem ad reipublicæ Tibi committendæ fructum accommodes. In recenti adhuc memoria seruamus exemplum Nouocastrensium ciuium, sed duraturum ad posteros, omnemque æternitatem. Hi sponte sua inter tot Galliæ principum susurros, inter tot Regis, quem Christianissimum vocant, fulmina, ac comminationes, inter armorum, quæ vndique quatiebat, strepitus ad TE accurrerunt, TIBI imperii habenas subiectissime detulerunt, totoque pectore sapientiæ Tuæ elegantiam, virtutis Tuæ singulare robur, mansuetudinis Tuæ placidissimam facilitatem adierunt, vt haberent DOMINVM sine ostentatione prudentem ac excelsum, sine impetu fortem, sine otio tranquillum, sine tenacitate frugalem, sine leuitate magnificum; ita grauem, vt non insolescat, ita modestum, vt non contemnatur, qui omnes ingenii dotes ad Reipublicæ salutem conferendas arbitratur, vt caritate & officio quoslibet deuinciat, & contra omnes hostium insidias firmissimo robore munitos defendat. Ea vero ratione felix obtinuisti, quod Cabilonicis Principibus fere omnibus diu nouimus denegatum:

missi

D

quod

quod Nassouiorum fortissima progenies obti-
nere non potuit ac indipiscit: quod Belgicæ
libertatis vindex WILHELMVS, quod Hi-
spanorum terror MAVRITIVS, quod Bata-
uorum honos FRIDERICVS HENRICVS, quod
WILHELMVS Magnæ Britanniaæ Rex in Longæ-
uillanorum Principum manu ac possessione in-
iustissima relinquere sunt coacti. Saluæ igitur
dilectæ Deo; saluæ PRINCEPS NEO-
BVRGICE summe; amor orbis BORVSSICI
saluæ; faustitatis BRANDENBVRGICÆ in-
crementum saluæ! Fuit equidem Augusti con-
siliium vel inuidiæ vel prouidentiaæ causa ab il-
lo suppeditatum, vt imperium intra terminos
coerceatur: nec ignotum est Theopompi apo-
phtegma, viribus suis imponendum esse mo-
dum, ne mole sua ruat regni corpus tot acces-
sionibus prægnans ac graue. At eo TIBI
præcepto ob mentis amplitudinem & suauis-
simam ingenii lenitatem nondum videtur esse
opus; nedum illius disciplinaæ monitum
reputetur necessarium. Imperantes acres,
iracundi, elati, ambitiosi, insolentes, &
infesti, qui noua siti ad alia properant, & insa-
tiabili cupiditate inuitis dominari contendunt,
& sancta omnia, ac religione vallata perrum-
punt, atque disturbant, in illud Augusti con-
siliium

boup

U. S. C.

filium

filium intueantur, & in Theopompi scholam
introduci illam præceptionem sibi existiment
dictam, scriptamque. **TV** in omnibus rebus
administrandis, lege, more, ratione vteris; nec
appetitu, leuitate, libidine, baccharis; nec
maximam potentiam in cupiditatis infinitæ
licentia atque fructu, consistuis. Si qui vo-
lentes se Tuæ potestati, Tuoque imperio sub-
iiciunt, aut iura, quæ per aliquod temporis
spatium obscurata sunt, reddunt, eos merito
suscipis, & quod ex æquitate cupiunt, probas,
& vt desiderant, protegis; omniaque mala
quæ cervicibus eorum, quos regis, impen-
dent, fortissime propullas. Illos autem, qui
fortunante Deo, & excitante amicitia Tuæ
foedus postulant, aut quod iam olim a maiori-
bus Tuis firmatum est, renouandum offerunt,
benigne, vt par est, admittis, & admissos omni
amoris ac beneuolentiæ genere prosequeris:
illorumque titulos cum fortuna Tuæ orna-
mentis lætus coniungis, vt cognoscat posteritas,
TE illustrium in Germania familiarum
amicitiam & fraternitatem non tam respuere,
quam humanitate penitus singulari acceptare,
acceptatamque amplecti. Eo modo bubuli
caput a Catulo olim captum insignibus Tuis
adiunxisti, & aureos gryphos, annulos, aliaque

VENERANDORVM PRINCIPVM decora ac signa
BRENNICO stemmati restituta adiecisti, ac
nouis terrarum, prouinciarumque nominibus,
fatorum prouidentia sic dirigente, adsumtis,
recens non expectatae felicitatis signum ex-
tulisti. Maeste igitur animo, maeste DVX MECK-
LENBURGE PRINCERS VANDALIAE SVERINI
ET RACEBURGI COMES SVERINI DOMINE TER-
RARVM ROSTOCHII ET STARGARDIAE MAESTE
BORUSSICE, atque, vt te noue adquisito
nomine primus in hac cathedra publice com-
pellen, clementer concede. Precamur & o-
ramus supremum Numen subiectis precibus,
vt stabilis vtramque DOMVM concordia
iungat, & perpetuae prosperitatis opibus vndi-
que septam tranquillitate numquam interme-
ritura connectat. Haec votorum nostrorum
summa est; cui si vnum adiiciamus amplius,
non aegre credo feres, nec pro singulari animi
Tui benignitate asperius accipies. Natalis vl-
tra quinquagesimum est secundus, quem vno
spiritu atque voce inter Academiae nostrae an-
niuersaria sacra summa hilaritate ac laetitia
celebramus. Hic admonet nos, vt, quemad-
modum Pescennio Nigro Romam intranti ac-
clamatum est, vt corpus conseruet neruosum,
agile, ac tolerandis laboribus validum, accla-
me

memus & TIBI, ne sit in eo humorum certa
numerorum lege ac dimensione constantium
dissensio; sed consensio potius, concentus, &
suauissima harmonia. Etsi enim non sumus
nescii, caput imperare potius, quam pedes,
mentemque, quæ est potissima pars animi no-
stri, principatum obtinere, & omnia nego-
tia regni temperare, & moderari, sibi que ci-
ues obedientes esse compellere; non est tamen
nobis etiam incognitum, quam arcta animum
cum corpore connexio compingat, quamque
difficile sit in maligna, & ruinosâ domo habi-
tare secure, laborare tranquille, imperare tot
millibus, gentium, nationumque diuersarum
mores formare, consiliis, & armis tueri visce-
ribus tumultuantibus, corpusculo languente,
membris trepidantibus. Ergo quod felix fau-
stumque reddat DEVS optimus maximus in-
commodi a TE FRIDERICE, morbi sece-
dant omnes; redeat antiquum robur, reuoce-
tur iuuenilis vigor, ne sapientia, quam in o-
mni vita ostendisti vllis punctiunculis impedi-
atur, ac otium & oblectamenta, ad quæ pa-
randa omnia negotia conferuntur, vlla ægri-
tudinis specie distorqueantur. Nondum enim
fatis vixisti, nondum Germaniæ, nondum fa-
mæ Tuæ, nondum FILIO Tuo ad altissima na-
mi E to,

to, nondum FAMILIAE AVGVSTAE; nondum nobis omnibus, qui in TE vivimus, quibusque vita Tua, sanitate Tua, nihil videtur pulchrius, nihil amabilius, nihil in omni vita suavius. O vtinam ea TIBI PRINCEPS optime felicitas contingeret, quæ Tiberio contigit Imperatori pessimo, qui a trigesimo ætatis suæ anno propriam valetudinem arbitrato suo rexit sine adiumento consilioque alieno! Vtinam ab hoc temporis momento, ab hoc natali quinquagesimo secundo medicorum artes eluderet, nec eorumdem solatiis, pharmacis, remediis, disciplina amplius indigeret! Vtinam e Carolinis thermis firmam corporis affectionem, ipsamque sanitatem in Marchiam, & regnum Tuum abduxisses! Sic enim in vita numquam cum Dario bibisses iucundius. Huic FONTI maiori iure nomen IMMORTALIS inscriberemus, quam Romani fecerunt in campis Capuæ proximis: his AQVIS rectius ^{videtur} titulum consecrarem, quam consecrarunt Corinthii suo prope Isthmum riuulo. At vellemus tamen PATER PATRIAE, ne eo amplius redires, vnde salutis tam caræ pignus retulisses. Nam si aliud optarem, optarem, quod absit, vt ægrotares, vt domicilio Tuo male sit, vt nouis remediis opus haberes; & sensim

sim rursus toto corporis habitu salubritatem perciperes. Precamur potius TIBI, quod Boleslaus Poloniae Dux Ottoni III. Romanorum Imperatori cum a Sancti Adelberti sepulcro, quo religionis, ac sanitatis recuperandae causa se contulerat, in Germaniam recessit, bona mente est apprecatus: *ne nisi ob memoriam adeptae salutis ista vestigia legeret; aut plane non legeret.* Eadem Academiae nostrae vnanimis & salutaris vox est, consentiens spiritus, ac submissa voluntas. Academia autem, quam in orationis feruore nostram appellauimus, TVA est; celebris illa per totum terrarum orbem melioribus litteris destituta area, quam tot gentes, & nationes frequentant quotidie; ad quam tamquam ad publicum quemdam & communem mercatum omnes vndique populi certatim quasi commingunt, quid? quod accurrunt. Hic emitur doctrina, hic venditur: hic omne genus liberalia studia copiosissime, & dexterrime traduntur. Nam siue ad reconditam, & ab humano intellectu abstrusam sapientiam, quae mentem a terrestribus ad summa, & coelestia trahit; siue ad Romanas ac gentium leges, quae amplissimam, & cultissimam societatem mortaliu[m] ab omni intemperantia ad honestatis

studium traducunt ; siue ad artem medicam
quæ morbis , quoad per naturam rerum li-
cet , imperat , adspirare ingeniosa iuuentus
velit , rerum abunde est , quas eligat ; merci-
um sat est , quas sibi comparet : aut si quid his
tribus illustrium disciplinarum generibus de-
sit , id quartum , quod est Philosophia , ille di-
uinæ mentis radius , largissime supplet. Hinc
enim humanitas , & omnis decor : hinc vitæ
humanæ præsidia : hinc morum & iuris prima
auctoritas : hinc domina gentium Eloquen-
tia : hinc denique pernobiles scientiæ com-
plices tamquam ex prima scaturigine in ec-
clesiam , in forum , in omnem hominum vitam
deriuantur. Et huius tamen , quam prædica-
mus , elegantiae TV CONDITOR es , & CVSTOS
FRIDERICE ; qui seminarium ciuitatum ,
subsidium rerum publicarum , orbis vniuersi
receptaculum , & quoddam quasi compen-
dium ex hac schola efficere voluisti. Hanc
ipsam nuper non sine animi quodam oblecta-
mento intuitus es , cum in Hercynios Bohe-
miæ saltus contenderes , & ad salutis diuinitus
TIBI destinatæ fontem properares , & tandem
felix faustusque inde remeares. Hanc quanti fa-
cias , quantoque amore complectaris , disertis-
sima oratione , publicoque testimonio decla-

raſi, ac nouis quotidie argumentis declaras,
dum eandem prouentibus augeſ, melioribus
inſtitutis amplificaſ, & vtilem Tuiſ, iucun-
dam exteris, omnibus venerabilem reddiſ.
Verum, vt non in domibus & ædificiis, ſed in
ciuibus, & hominibus eam incolentibus con-
ſiſtit potiſſimum ciuitas; ita non tam e lignis,
& ſaxis, & hoc, quod Collegium appellamus,
ædificio Fridericiana cenſeri noſtra debet.
Veſtra Profeſſores venerandi, induſtria, dili-
gentia, concordia vita ſunt Academia: ve-
ſtra, adoleſcentes, morum verecundia, doctri-
næ cupiditas artiumque liberalium amor ani-
ma ſunt huius Lycei in REGIS noſtri ſapient-
tiſſimi maiestatem exſtructi. Hæc ſi tolle-
rentur bona, vmbra breui, quod Deus auer-
tat, eſſemus habituri, non corpus; cadauer, non
ſcholam; oſſeum ſkeleton, non bonæ mentis,
non liberalis doctri-næ ſacrarium; perinde vt
paſſim videmus ruinas vrbium, & campos, vbi
illæ ſteterint, vt vix ciuitatis nomen memo-
riæ hominum obuerſetur. Sic vero vt perea-
mus, & ruinam, & peſtem, & exitium tam af-
fabre elaboratæ ſtructuræ inferamus, tantorum
bonorum INVENTOR, LARGITOR, PROPAGATOR

nec vult, nec optat; sed prohibet, & hunc in
finem præcepta longe meliora, monita multo
præstantissima suppeditauit. Ipsi enim me-
moria adhuc tenetis, Collegæ perdilecti, quam
speciosis, & exquisitis in hanc rem verbis FRI-
DERICVS concordia Vobis cultum commen-
dauerit; quam dulci alloquio pacis & tran-
quillitatis amabilem speciem, vna cum aliis
virtutibus inculcauerit; vt quæcumque ani-
mos ad distractionem propellere, aut inuitare
videantur, declinetis studiose, & quæ eorum
coniunctioni seruiant, promoueat omni con-
tentione. Hoc autem rectum est, & omni
dignitati, & omnibus doctrinæ diuitiis ante-
ponendum, quas ex ingenuis studiis multi spe-
rant, aliqui adipiscuntur; sed pauciores tamen
cum humanitate, ac omni moderatione con-
iungunt. Quas dotes si in nobis videretis, ac
deprenderetis Iuuenes, annon iisdem signis,
principiis, gradibus adscenderetis ad virtutes
reliquas, quibus animum flecti & mores oportet.
Immo adscendetis, credo, & petulantis in-
genii tumultus, fastum, sordes, linguæ in-
continentiam, gulæ vitia, vinositatem, somnum,
aleæ lubricas vias, & quæ præterea huius ge-
ne-

Schluss am Anfang

neris sunt, omni studio fugietis, utpote quæ
singula, si non sunt notæ viri a ratione aber-
rantis, argumenta tamen non boni esse, faten-
dum est. Agite igitur iungamus animos, &
numquam interea sensus declinemus, ab im-
mortalibus dictis factisque REGIS nostri
cordatissimi, unde longe maiorem boni sci-
entiam, & usum colligemus, quam e mortuis
monumentis vetustæ virtutis, quæ nunc lon-
ge illustrior cum tanti PRINCIPIS facun-
dia, & operibus reuiuiscit. Ea ratione mo-
rum, atque bonarum artium felicitas propius
adspirabit nobis, cum nouam emendandi ar-
tem fuerimus sectati, quæ deteriora docet
relinquenda, & meliora suadet eligenda:
quæ vitia sine satellite, & ineptias sine
voce præconis in exilium propellit. Tu
modo nobis adsis hoc die Deus immortalis,
quo FRIDERICVS REX in omni vita
felicissimus primam lucem adspexit; fac ut diui-
næ animi excelsi dotes in vniuersarum gentium,
& nostram præcipue vtilitatem redundent. Fac
vt ad integram, absolutamque fortunam com-
plendam non nisi post longam annorum se-
riem sospite, ac superstite Iuuentutis Principe
G FRI.

Gb 1633.

4°

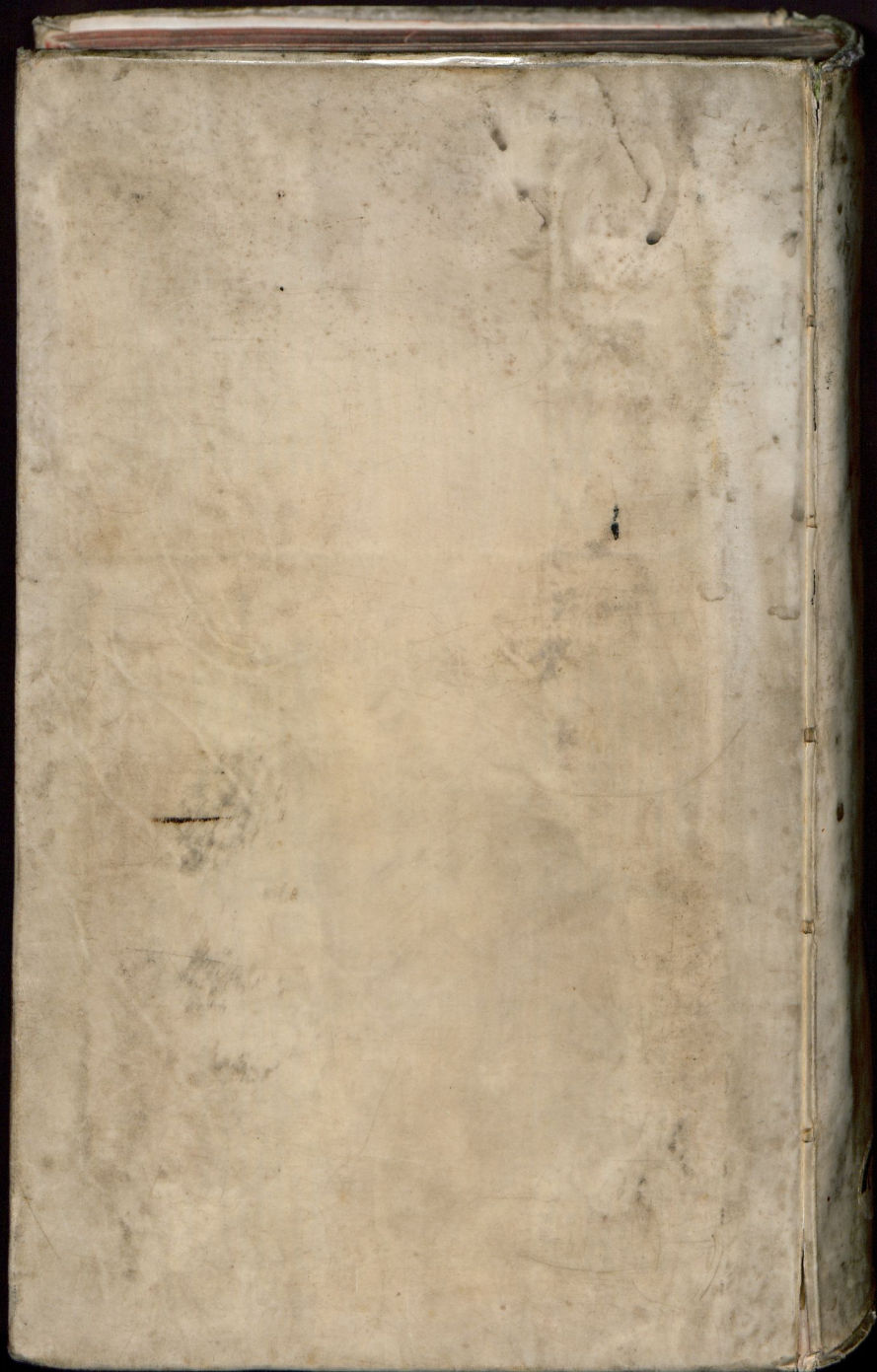
ULB Halle 3
001 611 763

20

n. c.

29

CVM
SERENISSIMI POTENTISSIMIQVE
PRINCIPIS AC DOMINI DOMINI
FRIDERICI

**REGIS BORVSSIAE MAR-
CHIONIS BRANDENBURGICI S. ROM.
IMP. ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVPREMI PRINCI-
PIS ARAVISIONENSIS AC NEOCASTRENSIS DVCIS MAGDE-
BURGI CLIVIAE IVLIACI MONTIVM STETINI POMERANIAE
CASSVBIORVM VINIDORVM MECKLENBURGI ET IN SILESIA
CROSNAE BURGGRAVH NORIMBERGENSIS PRINCIPIS HALBERSTADII MIN-
DAE CAMINI VANDALIAE SVRINI RACEBURGI ET MEVRSAE COMITIS HO-
HENSTEINI TECKLENBURGI LINGAE SVRINI BVRAE ET LEERDAMI MAR-
CHIONIS VEHRAE ET VLISSINGAE DYNASTAE IN RAVENSTEIN TER-
RISQVE ROSTOCHII STARGARDE IN LAVENBURG
BVTOW ARLAY ET BREDA CETERA**

**REGIS ET DOMINI SVI MVLTTO
CLEMENTISSIMI**

**NATALIS LII
FELICI SIDERE IV. IDVS IVLIAS ADFVLGERET
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PVBLICO NOMINE**

DEMISSISSIME SVBIECTISSIMEQVE
**HVNC PANEGYRICVM
DIXIT**

**NICOLAVS HIERONYMVS GVNDLINGIVS
SACRI TRIBVNALIS QVOD IN DVCATV EST MAGDEBVR-
GICO CONSILIARIVS ELOQVENTIAE
ET ANTIQVIT. PROFESS. ORD.**

